

การเลี้ยงจิ้งหรีด

การเตรียมพ่อ-แม่พันธุ์จิ้งหรีด

- 1) คัดเลือกพ่อ - แม่พันธุ์ ที่มีสีเข้ม ตัวโต แข็งแรง มีอวัยวะสมบูรณ์ครบทุกส่วน
- 2) ใช้พ่อ-แม่พันธุ์ ในอัตราส่วน (พ่อพันธุ์ 1 ตัว ต่อแม่พันธุ์ 3 ตัว)

การเลี้ยงจิ้งหรีด

1) การเลี้ยงแบบคละรุ่น ปลอ่ยพ่อ-แม่พันธุ์จิ้งหรีด ในอัตราส่วน 1 : 3 ใส่ดินร่วนปนทรายหรือแกลบเผาลงในขันไข่ เมื่อจิ้งหรีดผสมพันธุ์ จะเริ่มวางไข่ หลังครบ 7-10 วัน จะออกเป็นตัวอ่อน จากนั้นวางขันไข่เพิ่ม จิ้งหรีดจะเพิ่มจำนวนจนถึง 4 รุ่น จึงเริ่มทยอยจับจำหน่ายได้ แต่จะประสบปัญหาด้านการจัดการและการเก็บผลผลิตในหลายรุ่น

2) การเลี้ยงแบบแยกรุ่น ปลอ่ยพ่อ-แม่พันธุ์ลงเลี้ยง ในอัตรา 3 : 9 ใส่ดินร่วนปนทรายหรือแกลบเผาลงในขันไข่ จิ้งหรีดผสมพันธุ์จะเริ่มวางไข่ หลังครบ 15 ชั่วโมง นำขันไข่ออกไปเลี้ยงในบ่อใหม่ เมื่อจิ้งหรีดโต จะได้ปริมาณผลผลิตที่สม่ำเสมอต่อการจัดการ

การจัดการจิ้งหรีด

การจัดการสุขภาพลักษณะของจิ้งหรีด เน้นเรื่องความสะอาด การทำความสะอาดบ่อ การตากบ่อก่อนการเลี้ยงรุ่นต่อไป และการเลี้ยงอย่างเป็นระบบดังต่อไปนี้

- 1) บริเวณปากบ่อด้านบนติดด้วยแผ่นพลาสติกหรือเทปกาวใส กว้างประมาณ 3 นิ้ว เพื่อป้องกันจิ้งหรีดไต่ออก
- 2) ใส่ถาดไข่แบบกระดาด หรือกาบมะพร้าวตรงกลางบ่อหรือริมบ่อ เพื่อเป็นที่อยู่อาศัยและหลบซ่อน
- 3) การนำจิ้งหรีดลงบ่อเลี้ยง เมื่อไข่จิ้งหรีดมีอายุใกล้เคียงกำหนดการฟักตัวประมาณ 1-2 วัน จะทำการย้ายไข่จิ้งหรีดจากกล่องฟักไข่ มาวางเรียงไว้ในบ่อเลี้ยงที่เตรียมไว้ เมื่อจิ้งหรีดฟักตัวออกมาแล้ว จากนั้นจึงทำการให้อาหารและน้ำ

- 4) การเตรียมภาชนะให้จิ้งหรีดวางไข่ และการเก็บไข่
  - 4.1) นำวัสดุสำหรับรองไข่ คือ แกลบดำ บรรจุจนเต็มมัด จากนั้นไปตากแดด 1-2 แดด
  - 4.2) นำแกลบดำที่ทำการตากแดดแล้ว เทใส่ถังพลาสติกทิ้งไว้ให้เย็น
  - 4.3) เติมน้ำสะอาดลงไป ในอัตราส่วน แกลบดำ 1 ส่วน ต่อน้ำ ½ สผสมคลุกเคล้าให้เข้ากัน เมื่อลองปั้น พบว่าแกลบดำจับตัวเป็นก้อนแต่ไม่มีน้ำไหลออกมา
  - 4.4) นำแกลบดำใส่ในชั้นพลาสติกหรือถาดพลาสติก จากนั้นนำไปวางไว้ในบ่อเลี้ยงที่จิ้งหรีดมีความพร้อมที่จะวางไข่
  - 4.5) วางขันในบ่อเลี้ยงให้จิ้งหรีดมีเวลาวางไข่ 12-15 ชั่วโมง จากนั้นยกออกมาแล้วคลุมด้วยถุงกระสอบหรือผ้า แล้วนำไปฟักไว้ในกล่องสำหรับฟักไข่

การป้องกันกำจัดศัตรูจิ้งหรีด

- 1) แมลงศัตรู ได้แก่ มด จิ้งจก ต๊กแตน หนู แมงมุม ไร ซึ่งมักติดตามกับอาหาร ควรทำความสะอาดที่อาหารก่อนนำมาเลี้ยงเลี้ยง
- 2) โรคที่สำคัญ ได้แก่ โรกระบบทางเดินอาหาร ที่เกิดจากอาหารไม่สะอาด ปนเปื้อนเชื้อรา วิธีการป้องกัน คือให้อาหารเพียงพอกับความต้องการของจิ้งหรีด ทำความสะอาดถาดอาหาร และน้ำทุกครั้งที่ย้ายอาหาร ฟันบ่อเลี้ยงอย่าให้ชื้นแฉะ ควรทำความสะอาดบ่อ และตากบ่อก่อนการเลี้ยงจิ้งหรีดรุ่นใหม่ทุกครั้ง

การเก็บผลผลิตจิ้งหรีด

- 1) ตัวจิ้งหรีด ก่อนการนำจิ้งหรีดไปจำหน่ายหรือบริโภค ควรดอาหารเสริมประมาณ 3 วัน แล้วทดแทนด้วย ฟักทอง กกล้วย หรือพืชอื่นๆ เพื่อไม่ให้จิ้งหรีดมีกลิ่นตัว หลังจากนั้นจึงสามารถเก็บผลผลิตได้
- 2) ไข่จิ้งหรีด นำกระบะหรือขันพลาสติก โดยนำแกลบดำหรือขุยมะพร้าวใส่ลงไปและนำไปใส่ในบ่อเลี้ยงเพื่อรองไข่จิ้งหรีดไปเลี้ยงรุ่นต่อไปหรือจำหน่าย โดยช่วงฤดูหนาวควรบ่มไข่จิ้งหรีด เพื่อให้จิ้งหรีดออกตามปกติ
- 3) มูลจิ้งหรีด สามารถนำไปทำปุ๋ยปลูกพืชได้

การปฏิบัติหลังเก็บผลผลิต

- 1) ควรทำความสะอาดบ่อ และตากบ่อทุกครั้งก่อนการเลี้ยงจิ้งหรีดรุ่นถัดไป
- 2) ควรเคาะมูลจิ้งหรีดในถาดไข่เก่าออกให้สะอาด เพื่อเป็นที่หลบซ่อนตัวของจิ้งหรีดรุ่นถัดไป และนำมูลที่ได้ไปใส่ต้นไม้
- 3) ควรเปลี่ยนสายพันธุ์พ่อ-แม่ จิ้งหรีด ประมาณ 1-3 รุ่น โดยหาพันธุ์จากธรรมชาติผสมข้ามบ่อเลี้ยง หรือแลกเปลี่ยนระหว่างผู้เลี้ยง เพื่อป้องกันเลือดชิด ตัวจิ้งหรีดมีขนาดเล็กลง อ่อนแอไม่ทนต่อโรค การวางไข่และผลผลิตลดลง

ศูนย์ส่งเสริมเทคโนโลยีการเกษตร ด้านแมลงเศรษฐกิจ จังหวัดชุมพร

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาการเกษตรที่ 5 จังหวัดสงขลา
กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเลี้ยง จิ้งหรีด แบบพัฒนา

22/1 ม. 6 ต. ชุนกระทิง อ. เมือง จ.ชุมพร
โทรศัพท์ 077-658669 โทรสาร 077-574520
Website : www.aopdb03.doae.go.th
E-mail : aopdb03@doae.go.th

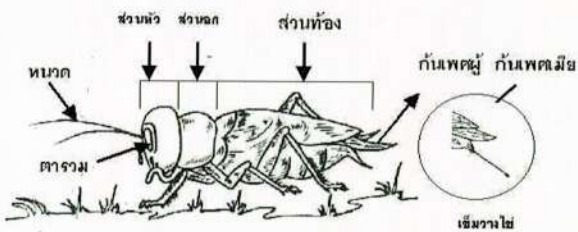

จิ้งหรีด..?

จิ้งหรีด (Cricket) อยู่ในวงศ์ Gryllidae เป็นแมลงที่มีลักษณะปากแบบปากกัด มีตารวม หนวดยาว ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ดี และกินอาหารได้ทั้งพืชและสัตว์ ขยายพันธุ์ได้เร็ว มีซากุ่หลังขนาดใหญ่ แข็งแรง กระโดดเก่ง ตัวเมียวางไข่ได้ทีนลึกลงประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยจะหลบซ่อนตัวตามสนามหญ้าอยู่ในรูเก่าของแมลงอื่น รอยแตกของดินหรือตามกองวัสดุทั่วไป

ชีววิทยาของจิ้งหรีด

พันธุ์จิ้งหรีด

พันธุ์ของจิ้งหรีดมีชื่อเรียกแตกต่างกันหลายชนิดตามภาษาท้องถิ่น เช่น จิ้งโกร่ง (จิโปม จิ้งกู่) จิ้งหรีดทองดำ จิ้งหรีดทองแดง จิ้งหรีดทองแดงลาย (สะตั้ง)

วงจรชีวิตของจิ้งหรีด...แบ่งเป็น 3 ระยะ

ระยะไข่ 7 วัน

ระยะไข่ ไข่จิ้งหรีดจะมีสีเหลือง ลักษณะยาวเรียวยาวคล้ายเมล็ดข้าวสาร ยาวประมาณ 1.5 มิลลิเมตร เพศเมียหนึ่งตัวสามารถวางไข่ได้ประมาณ 800-1,200 ฟองต่อครั้งหรือต่อรุ่น และวางไข่ได้ประมาณ 4 รุ่น

ระยะตัวอ่อน

ระยะตัวอ่อน ตัวอ่อนที่ฟักออกมาใหม่ๆ จะคล้ายมด เมื่อโตขึ้นเริ่มมีปีก จะลอกคราบประมาณ 8 ครั้ง จึงเจริญเป็นตัวเต็มวัย โดยระยะเวลาจะขึ้นกับพันธุ์จิ้งหรีด

ระยะเต็มวัย สามารถแยกเพศได้ชัดเจน เพศผู้มีปีกคู่หน้ายื่น โดยใช้ปีกคู่หน้าสีให้เกิดเสียง เพศเมียมีอวัยวะวางไข่ คล้ายเข็มนูนจากส่วนท้อง จิ้งหรีดตัวเต็มวัยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 45-60 วัน

ระยะเต็มวัย 45-60 วัน

การผสมพันธุ์ของจิ้งหรีด จะผสมพันธุ์เมื่อลอกคราบเป็นตัวเต็มวัยประมาณ 3-4 วัน มีเวลาผสมประมาณ 10-15 นาที โดยการผสมพันธุ์และวางไข่จะใช้เวลาประมาณ 15 วันต่อครั้งต่อรุ่น เมื่อหมดอายุรุ่นสุดท้ายจิ้งหรีดตัวเมียก็จะตาย

การเตรียมการก่อนการเลี้ยงจิ้งหรีด

1. การเตรียมโรงเรือน

- 1.1 ก่อนเริ่มการเลี้ยงครั้งแรก ทำการฉีดล้างทำความสะอาดโรงเรือน แล้วทิ้งไว้จนแห้ง
- 1.2 ทำความสะอาดและตัดหญ้ารอบบริเวณโรงเรือนให้โล่งเตียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อทำลายแหล่งอาศัยของศัตรู และป้องกันไม่ให้ศัตรูสามารถหลบซ่อนบริเวณนั้นได้

2. การเตรียมบ่อเลี้ยง

- 2.1 บ่อเลี้ยงทำจากแผ่นสไมร์ทบอร์ดประกบกัน โดยใช้ไม้เป็นโครง ขนาดบ่อเลี้ยงกว้าง 1.2 เมตร ยาว 2.4 เมตร ตัวบ่อสูง 60 เซนติเมตร ขาดังสูงจากพื้น 20 เซนติเมตร วางบ่อเลี้ยงเป็นแถวตามลักษณะของโรงเรือน โดยเว้นระยะห่างให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างสะดวก จำนวนที่วางมีความเหมาะสมกับขนาดของพื้นที่โรงเรือน บ่อเลี้ยงอาจใช้วัสดุอื่นๆ ก็ได้ เช่น ท่อซีเมนต์, พิวเจอร์บอร์ดและอื่นๆ ตามความเหมาะสม
- 2.2 ภายในบ่อเลี้ยงติดตั้งการรอบขอบบ่อเลี้ยงด้านใน เพื่อป้องกันไม่ให้จิ้งหรีดไต่ออกมา วางเรียงแผงโซ่แนวตั้งให้มีช่องว่างระหว่างแผงให้อากาศสามารถถ่ายเท เรียงเป็นแนวชิดกับผนังบ่อเลี้ยงจนเต็ม โดยเว้นพื้นที่ตรงกลางบ่อเลี้ยงไว้ นำถาดอาหารและถาดน้ำวางด้านบนแผงโซ่ที่เรียงไว้
- 2.3 การป้องกันศัตรูที่อาจเข้าไปภายในบ่อเลี้ยง โดยใส่ที่รองขาตุ้แล้วเติมน้ำมันเครื่องเก่า ส่วนด้านบนบ่อเลี้ยงคลุมด้วยตาข่าย ติดตัวล๊อคให้แน่น

3. วัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเลี้ยงจิ้งหรีด

- 3.1 ภาชนะที่ใช้เลี้ยงจิ้งหรีด เช่น วงบ่อ กะละมัง และถังน้ำ ต้องมีฝาปิดเป็นตาข่ายตาละเอียดเพื่อป้องกันศัตรูเข้าทำลายและป้องกันจิ้งหรีดขึ้นจากบ่อเลี้ยง
- 3.2 อาหารหลัก ได้แก่พืช เช่น ผักบุ้ง ฟักทอง ตำลึง และหยวกกล้วย อาหารเสริม เช่น รำอ่อน อาหารไก่ และอาหารหมู
- 3.3 ถาดอาหาร และถาดน้ำ สำหรับให้จิ้งหรีดวางไข่
- 3.4 ถาดไข่แบบกระดาษ หลุมแห้ง หรือกาบมะพร้าว